

คำแนะนำ การปลูกข้าวหอมมะลินอกฤดู

การปลูกข้าวหอมมะลินอกฤดู

ข้าวหอมมะลิ (พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และ กข15) เป็นข้าวที่มีความไวต่อช่วงแสง การนำมาปลูกนอกฤดูทำให้ลักษณะของต้นข้าวเปลี่ยนแปลงไปจากฤดูนาปี เช่น อายุของข้าวจะสั้นลง เมื่อต้นข้าวเจริญเติบโตพร้อมที่จะสามารถสร้างดอกได้ (อายุประมาณ 50 วัน) จะเริ่มสร้างช่อดอกทำให้มีเวลาเจริญเติบโตทางลำต้นน้อยกว่าในฤดูปกติ (อายุประมาณ 100-110 วัน ขึ้นอยู่กับวันปลูก) การสะสมอาหารในลำต้นมีน้อย ต้นข้าวจะเตี้ย และอ่อน ซึ่งจะทำให้มีความเสี่ยงต่อการเข้าทำลายของโรค แมลง และสัตว์ศัตรูข้าว ดังนั้น การจัดการจึงต้องเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม เช่น การกำหนดวันปลูกระยะเวลาในการใส่ปุ๋ย อัตราปุ๋ยที่เหมาะสม การดูแลรักษาที่ต้องมีมากกว่าในฤดูปกติ ทั้งการจัดการน้ำ การป้องกันกำจัดโรค แมลงและสัตว์ศัตรูข้าว เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าวชะงักการเจริญเติบโต

แนวทางในการจัดการ เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงและคุณภาพดี

1. การจัดการเมล็ดพันธุ์ข้าว

พันธุ์ข้าว

ใช้ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 หรือ กข15

เมล็ดพันธุ์

ที่มาของเมล็ดพันธุ์ ควรใช้เมล็ดพันธุ์ที่เตรียมไว้จากฤดูนาปีที่ผ่านมามีเมล็ดพันธุ์ที่เก็บเกี่ยวใหม่ต้องนำมาทำลายการพักตัว ก่อนนำไปหว่าน ควรทดสอบความงอก หากงอกต่ำกว่า 80% ต้องนำเมล็ดมาตากให้แห้งอีกประมาณ 1 สัปดาห์เพื่อทำลายการพักตัว อัตราเมล็ดพันธุ์ 20-25 กิโลกรัมต่อไร่

2. การเตรียมดิน

ปรับพื้นที่ให้มีความราบเรียบสม่ำเสมอเพื่อให้ควบคุมระดับน้ำในแปลงนาได้ ซึ่งจะส่งผลต่อความสม่ำเสมอในการงอกของข้าว การควบคุมวัชพืช การเจริญเติบโต การสุกแก่และเก็บเกี่ยวได้พร้อมกัน

3. การปลูก

วิธีปลูก ควรปลูกโดยวิธีหว่านน้ำตามความงอกจะสม่ำเสมอดีกว่าการปลูกโดยวิธีหว่านข้าวแห้ง แต่ถ้ามีการเตรียมดินที่ดี พื้นที่ปลูกมีความสม่ำเสมอ สามารถกระจายน้ำได้ทั่วทั้งแปลง การปลูกโดยวิธีหว่านข้าวแห้งก็เป็นทางเลือกอีกวิธีหนึ่ง

ไม่แนะนำให้ปลูกโดยวิธีปักดำหรือการโยนกล้าเพราะจะทำให้ข้าวมีการแตกกอ ต้นแม่จะออกดอกก่อนในขณะที่ต้นที่แตกจากต้นแม่จะออกดอกทีหลังทำให้การสุกแก่ไม่พร้อมกัน เมื่อเก็บเกี่ยวทำให้คุณภาพเมล็ดข้าวลดลง

ลักษณะของข้าวที่มีการแตกกอจะสุกแก่ไม่พร้อมกัน

วันปลูก ปลูกได้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนจนถึงธันวาคม ถ้าเลยจากนี้ไปจะทำให้ข้าวมีจำนวนเมล็ดต่อรวงลดลง ขนาดเมล็ดเล็กและสั้นลง น้ำหนักเมล็ดลดลง

(ข้าวที่ปลูกวันที่ 18 ธันวาคม พร้อมเก็บเกี่ยว)

4. การดูแลรักษา

การใส่ปุ๋ย

ครั้งที่ 1 นาดินทรายใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-8 หรือ 15-15-15

นาดินเหนียวใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่

เป็นปุ๋ยรองพื้นหลังจากข้าวงอกประมาณ 15-20 วัน

ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่

เมื่อข้าวมีอายุ 35-40 วันหลังงอก

ครั้งที่ 3 ใส่ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่

เมื่อข้าวมีอายุ 50-55 วันหลังงอก

(การทดลองปุ๋ยและอัตราเมล็ดพันธุ์)

5. การจัดการน้ำ

ควรมีแหล่งน้ำที่จะใช้ได้ตลอดฤดูปลูก รักษาระดับน้ำให้ได้ประมาณ 5-10 เซนติเมตรจนถึงระยะหลังออกดอกประมาณ 2 สัปดาห์ จึงระบายน้ำออก

6. การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว

วัชพืช โดยปกติแล้วการปลูกข้าวหอมมะลินอกฤดูจะมีวัชพืชระบาดไม่มากนัก แต่ถ้ามีการระบาดให้กำจัดโดยวิธีการถอนหรือใช้สารเคมีที่ไม่ทำให้ต้นข้าวชะงักการเจริญเติบโต

7. โรคที่สำคัญ

โรคไหม้ ควรตรวจแปลงบ่อยๆ เมื่อพบการระบาดให้ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไตรโซคลาโซล คาชูกาไมซิน อีติเฟนฟอส ไอโซโพรไทโอเลน คาร์เบนดาซิม ตามอัตราที่ระบุในฉลาก

8. แมลงที่สำคัญ

หนอนกอ เมื่อพบอาการข้าวยอดเหี่ยวในระยะข้าวอายุ 3-4 สัปดาห์ หลังข้าวงอกในระดับ 10-15 เปอร์เซ็นต์ ให้ใช้สารชนิดพ่นน้ำ เช่น คาร์โบซัลแฟน (พอสซ์ 20% อีซี) อัตรา 80 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วแปลงเพียงครั้งเดียว

9. สัตว์ศัตรูที่สำคัญ

หอยเชอรี ใช้วัสดุกัน ทุกทางที่น้ำเข้านาด้วยเปลือกและตาข่าย เก็บตัวหอยและไข่ไปทำลายหรือ ใช้สารกำจัดหอยนิโคลซาไมด์ หรือ เมทัลดีไฮด์ หรือคอปเปอร์ซัลเฟต ตามคำแนะนำในฉลาก หว่านหลังจาก ไข่น้ำเข้านาแล้ว 12 ชั่วโมง โดยให้มีระดับน้ำในนาสูง 5 เซนติเมตร

10. การเก็บเกี่ยว นวด ตาก

หลังจากข้าวออกดอกประมาณ 2 สัปดาห์ ให้ระบายน้ำออกจากแปลงนา ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม คือ 28-30 วันหลังข้าวออกดอก หรือที่เรียกว่าระยะปลับปลิง การเก็บเกี่ยวในระยะนี้ทำให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพการสีดี หากใช้เครื่องเกี่ยวนวดให้นำมาตากลดความชื้นให้ได้ 14 เปอร์เซ็นต์ โดยตากหนา 5-10 เซนติเมตร กลับกองข้าวทุก 2 ชั่วโมง หรือวันละ 4 ครั้ง ประมาณ 2-3 วัน

ผลผลิตและคุณภาพข้าว

ผลผลิต พบว่าให้ผลผลิตได้เทียบเท่ากับการผลิตในฤดูนาปี แต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการจัดการที่เหมาะสม

คุณภาพ พบว่าไม่แตกต่างจากฤดูนาปี แต่ต้องปลูกภายในเดือนธันวาคม ถ้าปลูกล่ากว่านี้จะทำให้อายุข้าวลดลงต่ำกว่า 100 วัน ทำให้น้ำหนักเมล็ดเล็กและสั้นลง น้ำหนักเมล็ดลดลง

ข้อควรระวังในการปลูก

1. ต้องมีแหล่งน้ำอย่างเพียงพอตลอดฤดูปลูก
2. ปรับพื้นที่ปลูกให้มีความสม่ำเสมอ
3. ควรใช้เมล็ดพันธุ์ที่เตรียมไว้ข้ามปีความงอกจะสม่ำเสมอกว่าเมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการเก็บเกี่ยวในปีนั้น
4. ต้องปลูกโดยวิธีหว่านน้ำตมหรือหว่านข้าวแห้งเท่านั้น
5. วันปลูกที่เหมาะสมอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมเท่านั้น
6. อย่าให้ข้าวชะงักการเจริญเติบโตเนื่องจากข้าวมีเวลาในการเจริญเติบโตน้อยอยู่แล้ว
7. ใส่ปุ๋ยให้ได้ตามอัตราแนะนำและตรงตามระยะการเจริญเติบโตของข้าว

ข้อดี

1. อายุเก็บเกี่ยวสั้นกว่าฤดูปลูกปกติ 10 วัน
2. ใช้น้ำน้อยกว่าการปลูกพันธุ์อื่น
3. ได้บริโภคข้าวใหม่นอกฤดู
4. ลดการปนจากข้าวพันธุ์อื่นในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิ

ข้อก้อย

1. อ่อนแอต่อโรคแมลงโดยเฉพาะโรคไหม้
2. มีข้อจำกัดด้านวันปลูกคือปลูกได้ตั้งแต่หลังเก็บเกี่ยวถึงปลายเดือนธันวาคมเท่านั้น ถ้าเลยจากนี้จะทำให้ผลผลิตและคุณภาพลดลง
3. การดูแลรักษาแตกต่างจากนาปี เกษตรกรยังไม่มีความรู้ ทำให้เสี่ยงที่จะประสบปัญหาจากการผลิต
4. ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ข้ามปี หรือ ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ได้ทำลายการพักตัวแล้ว
5. ต้องดูแลรักษาให้ข้าวเจริญเติบโตอย่างดีตลอดฤดูปลูก

พื้นที่ปลูกที่เหมาะสม

ควรเป็นพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลินาปี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูกพื้นที่ราบเรียบสม่ำเสมอ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว
เลขที่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10900
โทร. 02-5612370

ศูนย์วิจัยข้าวสุรินทร์
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
รหัสไปรษณีย์ 32000
โทร.044 - 511 394

ขอสงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์
ลิขสิทธิ์ของกองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 5,000 แผ่น
พิมพ์ที่: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วาย.ซี.เอช.มีเดีย
เลขที่ 1626/61 ซอยตึกไทยคู่ฟ้า ถนนดินแดง
แขวงดินแดง กรุงเทพมหานคร
รหัสไปรษณีย์ 10400